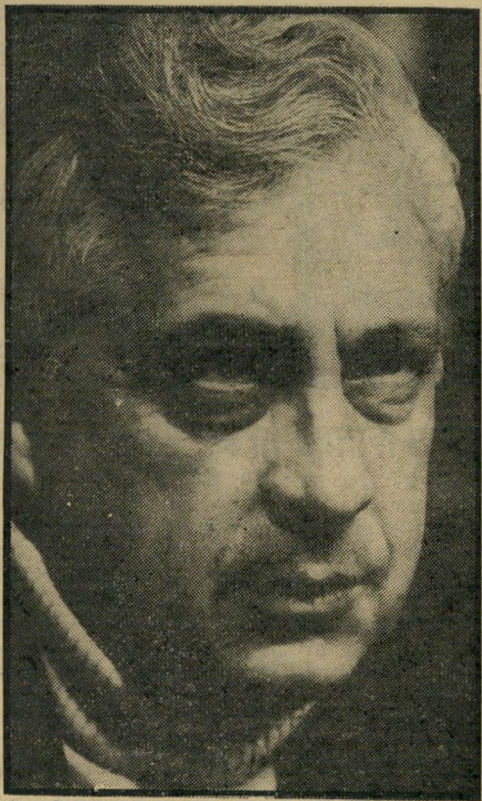

יפאן: מיזכר אסטראטגי כפוי

בהלה

בקרמלין

קריין הביבייטי וורלד סרוויס לא הצליח להסתיר את נימת האירוניה החריפה בקולו. "קשה להאמין שהתוכניות הסובייטיות להקטנת כמות

שרביטחון שרון
מוסקוה 1812

הטילים הגרעיניים באירופה יושפעו באורח משמעותי תי כתוצאה מהאיום החדש הנשקף למוסקוה מירושלים. עם זאת ברור שישראל יזמה, משום מה, את מיסודם של יחסי העוינות שלה עם ברית-המועצות. להתפתחות זאת יהיו השלכות מרחיקות-לכת לא רק במערכת יחסי-החוץ של המדינה היהודית הקטנה, אלא לעצם הלגיטימא-ציה שלה כישות ריבונית. לטווח ארוך עלולים ה" סובייטים לבטל את הכרתם בישראל. צעד כזה עלול לערער את מעמדה של ישראל לא רק בקרב המדינות הפרו-סובייטיות. הוא מסוגל גם לשנות את גישתם של הפלסטינים אזרחי ישראל, המצויים בחלקם הגדול בתחום השפעתה של המיפלגה הקומוניסטית הפרו-סובייטית, למדינתם."

קשה לחלוק על הערכה שנונה ומיומנת זו. אבל לאזרחי ישראל קשה לחזק. לפני שנים אחדות עוררו הצהרותיו המדיניות של אריק שרון, חולה שיגעון הגדלות המעצמתית, חיוכים. השבוע הוא הצליח למשכן את עתידם של אזרחי ישראל כדי לגנות ולהציל את החזון המטורף של ישראל הגדולה.

האנטי-סובייטיים ביפאן. ברית-המועצות עדיין מחזיקה באיי קורייל בצפון המדינה — עוד דוגמה קלאסית לטיפשות אופיינית של מעצמת-כיבוש. אחזקה האיים. עם כל חשיבותם האסטרטגית, גורמת לסובייטים נזק מדיני עצום. אבל, כפי שאמר ח"כ שמואל תמיר באחד מגילגוליו הקודמים, שטח משוחרר לא יחזור.

דניס מקשיין סבור שקיים גם לחץ פנימי על הממשלה להקצבה מוגדלת לחימוש. חברת הענק מיטסיבושי, המממנת חלק ניכר מתקציבה של מיפלגת השילטון, מוכנה מכל הבחינות לייצוא מוגבר של נשק. מנהל-החברה מעוניינים בנתח גדול מתקציב-הביטחון שיוגדל בהתאם, ויש להם סיכוי לקבלו.

מחנה השלום היפאני תולה, בכל-זאת, תיקוות רבות במחאה המקיפה של הציבור ביפאן. מנהל הסוכנות האמריקאית לפירוק החימוש, יוג'ין רוטוב, הצהיר בטוקיו שאם האירופים יסרבו להציב טילים גרעיניים חדשים על אדמתם, יופנו הטילים ליפאן ולארצות אחרות באסיה.

הצהרה חסרת-שקט זו גרמה למחאה חריפה של ממשלת יפאן ולגל מחאות בקרב הציבור הרחב. הכיסוי העצום בטלוויזיה היפאנית להפגנות האנטי-אמריקאיות באירופה, הביא את הנושא לתודעת הציבור באורה חסר-תקדים. מומחים לענייני יפאן סבורים ששנת 1982 תתאפיין במיצע-מחאה אנטי-אמריקאיים המוניים, וי בעליית כוחו של המחנה הניטראליסטי ביפאן.

צרפת: אמנה

חברתית חדשה

קרוב לוודאי שהוגה-הדעות הצרפתי ז'אן ז'אק רוסו, שהאמין בכוחה של התבונה הטהורה, לא ראה בחזונו את חברי הכת המיסטית הרי קרישנה מאכלסים את מעונו. אבל זה בדיוק מה שקרה החודש בצרפת. אנשי הרי קרישנה רכשו את מעונו העתיק, בן 50 החדרים, של רוסו. הם שילמו עבורו מיליון דולר בכסף מזומן.

חברי הכת סיפרו לעיתונאים שאת הכסף הם השיגו ממפירת עציצים, ריבה, נרות וסיפרי-קודש. אויבי הכת טוענים, שחלק ניכר מסכום-הענק נובע מסחר-בסמים, תושבי-האיזור מגלים עוינות רבה כלפיהם. האיזור מלא כתובות נגד הכת, המוצגת כחבורת קנאים שוטפי-מוחות. צרפתים רבים מוחים על מכירת בית רוסו לכת ורואים בכך חילול-זיכרו.

חברי הכת ערים לבעיית יחסי-הציבור שלהם. הם הסכימו לחתום חוזה עם המוכרים, שאסר על העובדים

מאז 1946 איבדה יפאן את תדמיתה המיליטאריסטית. כל ילד יפאני זוכה במידה גדושה של חינוך מכוון. אנטי-מילחמתי. החינוך הזה אינו מילולי בלבד, והוא כולל גם עליה לרגל למוסיאון בהירושימה, המציג מוצגים מרשימים ומעוררי-זעזועה, הממחישים את מוראותיה של המילחמה הגרעינית.

הרתיעה מנשק גרעיני אינה מוגבלת למערכת החינוך. ביפאן קיים שמאל חזק ומאורגן, איגודים מיקצועיים ואירגוני סטודנטים, המתנגדים בכל תוקף למיליטאריזציה ולחימוש בנשק מתוחכם. אילו המיפלגה השלטת, הליי ברלית-דמוקרטית, אינה יכולה להתעלם מהלחצות זה. היא נמצאת, אומנם, תחת השפעת ההון הגדול, אבל יחסה לחימוש בקנה מידה גדול הוא זהיר. לממשלת יפאן יש מה להימנע בקנה מידה גדול בנושא הגרעיני: נשק כזה לא מיוצר ולא מוחזק על אדמת יפאן.

לחץ אמריקאי. קשה לדעת אם היפאנים יצליחו להתמיד במדיניות כזו. גורמים פוליטיים וכלכליים חברו יחד ללחץ על ממשלת יפאן לשנות את מדיניות החוץ-הביטחון-שלה.

הגורם הכלכלי הוא ברור מאליו. יפאן מוציאה רק כחצי אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי שלה לצרכי חימוש. מומחים כלכליים רואים בעובדה זו את הסיבה העיקרית לצמיחה הכלכלית המרשימה ביפאן. לכך נוסף מאזן התשלומים החיובי מדי עם ארצות-הברית, בבחינת עושר השמור לבעלי לרעתו. עורף הוא יצוא על היבוא של היפאנים לארצות-הברית מגיע ל-15 מיליארד דולר! סכום מדהים זה נוקף בעיקר לזכות שתי חברות-הענק ליצוא מכונניות, טויוטה וניסאן.

העיתונאי הבריטי דניס מקשיין מדווח על הקשר הישיר בין הצלחה יפאנית זו לבין גל הפיטורים העובר על פועלי פורד וג'נרל מוטורס בארצות-הברית. הימין האמריקאי מנצל את העוינות נגד יפאן ביעילות רבה. הסנאטור ג'ימי הלמס קרא למו"מ אמריקאי-יפאני בנושא הביטחון ההדדי.

הלמס לא הסתיר שמטרתו העיקרית היא להכניס לאמנה החדשה סעיף שיחייב את יפאן להגדיל את רכישות הנשק שלה בארצות-הברית. ראש ועדת בית-הנבחרים ליחסי-חוץ, קלמנט זאבולסקי, וחבר הקונגרס הרפובליקאי יחסי-בן ניל, דרשו מיפאן להוציא לפחות

שני אחוזים מהתוצר הגולמי שלה לצורכי ביטחון. דרישה צנועה זו פירושה הגדלת תקציב הרכש היפאני פי ארבעה!

היפאנים לא גילו, כמובן, התלהבות יתרה מהצעות אלה. הם למדו במהירות רבה, ומפיו של שר-החוץ אלכסנדר הייג עצמו, שאין להם, בעצם, כוונה, אם לא יחול שיפור במאזן התשלומים בין שתי הארצות, באמצעות רכישות נשק יפאניות מוגברות. יטילו האמרי-קאים הגבולות יבוא חמורות על סחורות מיפאן, כולל מכונניות.

ארצות-הברית מפעילה גם לחץ צבאי. מפקד הכוחות האמריקאיים ביפאן, גנרל צ'ארלס דונלי, הודיע שכוחותיו באי היפאני אוקינאוה עשויים להישלח לפעילות צבאית במקומה התיכון. הוא דרש מהיפאנים להכין צבא-מילואים מקומי שיחליף את הצבא האמריקאי בשעת חרום במרחב. האמריקאים דורשים מיפאן לתגבר את הצי ולדאוג לביטחון מיכליות-הנפט בכל נתיבי הים המוליכים מהמפירץ הפרסי אל המזרח הרחוק.

רגשות אנטי-סובייטיים. הממשלה השמרנית ביפאן איננה ניטראליסטית. היא נקרת עתה בין המסורת האנטי-מילחמתית שנוצרה ביפאן מאז הירושימה, לבין מדיניותה הפרו-אמריקאית המסורתית. השיפור הרב ביחסים עם סין תורם אף הוא להרעה ניכרת של היחסים עם ברית-המועצות. הממשלה מיטיבה לשחק על הרגשות

חבר כת הרי קרישנה בישראל
פיאות נוכריות בבית ז'אן ז'אק רוסו